

Can Morral del Riu

Abrera

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Travessera de Can Morral - 08630 Abrera.
Emplaçament
Alçada: Barri de Can Morral
84

Coordenades:

Latitud: 41.52564
Longitud: 1.9086
UTM Est (X): 408944
UTM Nord (Y): 4597686

Classificació

Número de fitxa 08001 - 51
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: El projecte de rehabilitació es va plantejar en diferents fases, de les quals la segona ja ha estat executada.

Protecció Legal
Observacions protecció: Clau 44b art. 165 Llei 2/2002 d'urbanisme
Número inventari Si, IPA 18073

Generalitat i altres inventaris

Accés Fàcil
Ús actual: Altres
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament d'Abrera. Pl. Constitució, 1. Abrera

Fitxes associades:

[Col·lecció agropecuària de Can Morral del riu](#)

Autoria de la fitxa ArqueoCat SL - Natàlia Salazar

Data de registre de la fitxa: dj., 08/02/2007 - 01:00
Autoria de la darrera revisió: Josep Anton Pérez Arriaga (Tríade Serveis Culturals)
Data de la darrera revisió: dt., 15/12/2020 - 20:26

Descripció

El volum principal de la masia s'aixeca amb planta baixa, un pis i un espai sota coberta, amb coberta de teula àrab a dues aigües orientades a nord i a sud.

Aquest volum s'estructura a partir del cos central on hi ha la porta principal amb l'arc de mig punt en planta baixa i un balcó en el primer pis. Aquest cos està orientat 45° respecte la directriu nord/sud, de manera que la façana de migdia s'orienta en realitat a SE. El portal està molt transformat tot i que les seves mides i l'arc de mig punt expliquen els seus vestigis primigenis. El balcó es situa en la posició tipològica que l'hi correspon, però les seves dimensions i aparença es clarament de la segona meitat del segle XX. En el tram central del cos central hi ha l'ull de l'escala, un espai vertical ampli on s'hi ubica una escala construïda per trams de volta catalana. L'escala presenta la tipologia propia d'un gran casal. En general tota la masia està pavimentada amb mosaic hidràulic, el qual presenta un bon estat de conservació en les estances principals que s'obren a la façana de migdia. Al volum central de la masia s'hi van afegir dos volums laterals annexes, un a ponent i un altre a llevant.

Les seves característiques constructives situen la seva construcció a mitjan del segle XX. El volum de ponent de la masia és de planta baixa i planta pis, amb coberta de teula àrab a dues aigües orientades a nord i a sud. La façana de ponent d'aquest volum es potser la més significativa amb un frontó amb la característica forma de doble arc d'inflexió, malgrat la seva desordenada distribució de finestres i de l'escala que en el seu moment accedia al primer pis.

El volum de llevant de la masia consisteix en un paral·lelepípede de planta baixa i coberta plana. El paviment es situa a -1.00 m. per sota el nivell de la planta baixa de la masia central, amb un accés independent des del pati. El mur de la façana nord queda més de 3 metres soterrada respecte el terreny exterior. El mur de llevant es situa just ja comença el penya-segat que baixa cap el riu.

En el interior del recinte tancat de la masia existeixen tres patis.

En la banda de ponent del recinte seguint la tanca exterior existeix un cos longitudinal, construït amb murs de maçoneria de 45 cms de gruix i amb coberta de teula àrab amb una sola pendent. En aquest edifici s'hi van ubicar en la darrera època unes grans cambres frigorífiques. Tot fa pensar però que en aquest espai originàriament s'hi van ubicar els cellers de la masia. En l'extrem nord d'aquesta ala existeix l'estança annexa de les premses (probablement d'oli), on encara es conserva part del sistema d'abocament, premsat i canalització. Aquesta estança es configura en un doble espai, amb un altell superior accessible des de l'esplanada exterior situada en l'extrem nord/oest del recinte. Des d'aquesta part alta probablement es descarregava i abocava la collita dels camps. Des del pati interior de la masia s'accedeix a la sala de les premses, baixant un tram d'escales que salven el desnivell existent.

En l'angle nord del volum de les premses hi ha un petit recinte que havia estat un corral, amb un passadís central i dos recintes a banda on s'hi guardava el bestiar.

En la banda nord del recinte seguint la tanca exterior existeix un cos longitudinal, construït amb parets de maó massís, encavallades metàl·liques i coberta de teula àrab a dues aigües. En aquest edifici s'hi varen habilitar en el seu moment les estances i els serveis dels treballadors de la masia.

Els annexes de al masia es completen amb un de magatzems amb un edifici molt simple i amb una altra ala a l'est de petits corrals.

Història

La masia es va implantar històricament en la cornisa que delimita la plana amb el riu Llobregat, en el límit dels camps de conreu i els penya-segats boscosos que baixen cap a la vall fluvial inferior. L'antiga finca rural explotava una ampla extensió de camps de conreu de secà situats a la part alta de la plana i també els conreus de regadiu propis de la vall inferior del riu.

El conjunt edificat de la masia s'ha anat configurant als llarg del temps, amb processos de progressiva expansió i creixement adaptat a les diferents conjuntures funcionals que l'activitat rural marcava. El nucli de la masia es l'habitatge, l'edifici principal al voltant del qual es van anar generant les altres edificacions annexes. L'habitatge en si va tenir el seu propi procés de creixement al llarg dels anys, de manera que la situació actual és el resultat d'una suma de cossos afegits al nucli inicial de la masia.

Desconeixem la data de fundació de la masia, el Baró de Maldà, a la seva obra "Calaix de sastre", escrita a la segona meitat del segle XVIII, la menciona com la casa "d'en Murrall"; però en tot cas podem donar per segur que la porta del cos central marca el vestigi que podem considerar com a més antic. Ortogonalment a aquest cos central hi van anar creixent els cossos paral·lels i els posterior. La resta d'edificis independents es van anar situant orgànicament al voltant de la masia habitada, a una certa distància d'aquesta i, a falta de testimonis documentals escrits, la seva època i història s'haurà de intuir a partir de la seva tipologia edificatòria i del seu programa funcional.

La masia i una part dels edificis annexes estan tancats al interior d'un gran recinte amb portal, mentre que els darrers creixements es situen fora del tancat en l'esplanada nord. Els recintes "emmurallats" en les masies son relativament habituals, en molts cassos sorgits quan la masia rural en el segle XIX va esdevenir un recinte productiu preindustrial. Hi han dos portals d'entrada al recinte: El portal principal està situat en la cantonada sud del tancat encarat a l'antic camí del poble, entrant directament al jardí davanter de la façana principal de la masia. També existeix un segon portal en la tanca nord obert a l'esplanada dels camps d'ametllers, connectant amb els patis de servei posteriors de la masia.

L'Ajuntament d'Abrera va adquirir l'any 2001 la finca rústica de Can Morral del Riu per donació gratuïta en el marc d'una modificació del planejament urbanístic que va permetre edificar 111 habitatges unifamiliars a Sant Hilari Nord. La finca municipal comprèn diversos àmbits: la masia, destinada a equipaments públics, el bosc, zona verda urbana del nou barri, tots els terrenys agrícoles fins al riu Llobregat, que es van integrar a la nova ZEPA, i és on es situen actualment els horts socials.

L'any 2006 es va fer un projecte integral de rehabilitació del qual l'any 2009-2010 es va executar una primera fase. La segona fase es va executar l'any 2015

Bibliografia

"Can Morral del Riu", Baix Llobregat: Abrera. Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.

LLOVERAS & SOLER (2006): "Projecte de rehabilitació de la masia de Can Morral d'Abrera com a equipament públic. Ajuntament d'Abrera". Projecte bàsic i d'execució. Terrassa. Inèdit

VIVES, M. (2007): "L'evolució històrica de la xarxa viària entre el Llobregat i el Foix. Des de l'època dels romans fins al tercer decenni del segle XX". Tesi doctoral inèdita.

